

6360 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KÖYDEN MAHALLEYE DÖNÜŞEN ALANLARDAKİ YAPILARIN RUHSATLANDIRILMIŞ SAYILMASI*

Selman ÖZDEMİR**

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2513-6073>

DOI: 10.30915/abd.769310

Makalenin Geldiği Tarih: 04.02.2019 **Kabul Tarihi:** 24.10.2019

* **Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK–ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.**

** Dr. / Hâkim / Bölge İdare Mahkemesi Üyesi.

ÖZ

Son yıllarda ülkemizde pek çok alanda “af” niteliğinde muhtelif düzenlemelere yer verilmiştir. 6360 sayılı Kanun ile köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerindeki yapılar hakkında da, bu Kanun’la af niteliğinde bir düzenleme getirilmiştir. Ancak bu af niteliğindeki düzenlemenin gerek kamuoyunda gerekse ilgili çevrelerde tartışılmadığı gözlenmiştir.

Uygulamada ise, hem bu alanlarda yapısı bulunan kişilerin, hem idarî uygulayıcıların, hem de mahkemelerin af niteliğindeki bu düzenlemenin “af şartlarını” yeterince incelemedikleri anlaşılmaktadır. Nitekim “bilerek veya bilmeyerek” bu aftan faydalanmak için kanun koyucu pek çok şart koymuştur. Ancak uygulayıcıların bu şartların genellikle üçünü göz önüne alarak işlemler tesis ettikleri; yargının da genellikle bu üç şart üzerinden kararlar verdiği görülmektedir.

Bu çalışmada; 6360 sayılı Kanun’la getirilen “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesinin şartları incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ruhsatlandırılmış sayılma, İmar mevzuatı, Büyükşehir kanunu, İmar affı, Kırsal yerleşme.

LEGITIMACY OF THE BUILDINGS AT SETTLEMENTS
THAT HAVE BEEN TRANSFORMED FROM THE VILLAGE
TO THE NEIGHBORHOOD VIA CODE NO. 6360

ABSTRACT

In recent years, various arrangements have been made in the form of amnesty for many areas of our country. In statutory regulation, with the Code No. 6360, an amnesty arrangement about the structures in the settlements that have been transformed from the village to the neighborhood has been regulated.

However, it was observed that this arrangement was not discussed in the public or relevant areas. In practice, it is understood that the persons who have structures in these areas, as well as the administrative authorities and the courts, have not examined the amnesty conditions adequately. As a matter of the fact, the lawmaker has made many conditions to benefit from this amnesty by intentionally or unintentionally. However, it is observed that the practitioners take into account three of these conditions, and the judiciary verdict while considering these three conditions.

This study examines the conditions of the make legitimacy of the buildings concept which is regulated by Code No. 6360.

Keywords: Legitimacy of the buildings, Construction legislation, Integrated metropolitan code, Forgiveness zoning, Rural settlement.

GİRİŞ

Hızlı kentleşme sonucunda büyük kentlerin daha çok büyümesi, belediye sınırları dışında düzensiz ve plansız gelişmelere yol açınca, Türkiye’de büyükşehirlerin yönetiminde özel modeller arayışı güncellik kazanmıştır^[1]. 1982 Anayasasının 127/3 üncü maddesine konulan “Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir” hükmüne istinaden, 1984 yılında başlayan büyükşehir belediyesi serüveni, en son 2012 yılında kabul edilen ve 30.03.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanun’la başka bir boyuta taşınmıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun^[2] ile büyükşehir belediyesi statüsüne alınan ve büyükşehir belediyesi statüsünde olan illerde, pek çok değişiklikler yapılmıştır^[3]. Bu değişikliklerden birisi, büyükşehir belediyesi statüsüne alınan ve büyükşehir belediyesi statüsünde olan illerde belde belediyelerinin kapatılarak aynı adla bağlı oldukları ilçenin mahallesi olmaları, bir diğeri de köylerin statülerinin değiştirilerek mahalleye dönüştürülmeleri^[4]; köy tüzel kişiliklerinin kaldırılarak, bu köylerin de bağlı oldukları ilçe belediyesinin birer mahallesi haline getirilmeleridir.

Mahalle haline gelen köylerde ve bu köylerin idarî sınırları dâhilinde ise, bu köyler mahalle statüsüne dönüşmeden evvel, 3194 sayılı İmar Kanunu’nun^[5] 27 nci maddesinde yer alan kurallara ve kezâ Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği’nde^[6] yer alan kurallara aykırı şekilde pek çok yapının mevcut olduğu bir vakıadır.

[1] Mustafa Ökmen, Uluç Çağatay, Ahmet Uçar, Recep Arslan, “*Köylerin Mahalleye Dönüşüm Kararının Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği*”, Kamu Yönetiminde Değişimin Yönü ve Etkileri (13. Kamu Yönetimi Forumu) Kongresi Bildiriler Kitabı, Selçuk Üniv. Yayınları, Konya, 2016, s.1475.

[2] 06.12.2012 tarih ve 28489 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

[3] Değişikliklerin özeti için bkz; Yüksel Demirkaya, Mesut Koç, “*6360 Sayılı Kanun İle Birlikte Mahalleye Dönüşen Köylerde Değişimin Katılım Açısından Muhtarlığa Etkisi: Menteşe ve Seydikemer İlçeleri Üzerinden Bir Değerlendirme*”, Strategic Public Management Journal, Volume 3, Issue 6, 2017, s. 132 vd.

[4] Demirkaya, Koç, a.g.m., s.125.

[5] 09.05.1985 tarih ve 18749 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

[6] 02.11.1985 tarih ve 18916 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Zira gerek köylerin yerleşim alanlarında, gerekse köylerin yerleşim alanları dışında ancak köylerin idarî sınırları dâhilindeki tarım alanlarında (ovalarda), meralarda, yaylalarda, su havzalarında, göl kenarlarında, kıyı alanlarında, orman alanlarında, sit alanlarında; mesken amaçlı, turistik amaçlı, ticarî amaçlı pek çok tesisin (yapının) mevcut olduğu öteden beri bilinmektedir.

Bu köyler, 6360 sayılı Kanun ile mahalle statüsüne dönüşmeden önce, bu alanlarda İmar Kanunu'nda yer alan denetim, düzenleme ve yaptırım yetkilerini kullanmakla "görevli olan" İl Özel İdarelerinin, bu görevlerini "gereği gibi" yerine getirdiklerinden bahsetmek güçtür. Nitekim İmar Kanunu'ndaki denetim, düzenleme ve yaptırım görevinin ifasından kaynaklı olarak İl Özel İdaresi ile ilgili uyuşmazlıklara nadiren rastlanmaktadır ki; rastlanılan bu uyuşmazlıkların temelinde de genellikle birbiri ile anlaşamayan komşuların yahut taşınmaz hissedârlarının şikâyetlerinin yer aldığı dikkati çekmektedir. İl Özel İdareleri sorumluluk sahasındaki imar hukuku uyuşmazlıklarının şikâyet üzerine tesis edilen işlemlerden ibaret olması ise, İl Özel İdarelerinin İmar Kanunu'ndan kaynaklı görevlerini "gereği gibi" yerine getirip getirmediklerinin ister istemez sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Hâl böyle olunca, mahalle statüsüne dönüşen köylerde ve bu köylerin idarî sınırları dâhilinde, bu köyler mahalle statüsüne dönüşmeden evvel İmar Kanunu'na ve kezâ Plânsız Alanlar İmar Yönetmeliği'ne aykırı şekilde pek çok yapının mevcut olması durumu ile karşı karşıya kalınmıştır.

Gerek köylerin yerleşik alan sınırları dâhilindeki İmar Kanunu'na ve Plânsız Alanlar İmar Yönetmeliği'ne aykırı biçimde yapılmış yapıların; gerekse köylerin yerleşik alan sınırları dışındaki ancak idarî sınırları dâhilindeki tarım alanlarında (ovalarda), meralarda, yaylalarda, su havzalarında, göl kenarlarında, kıyı alanlarında, orman alanlarında, sit alanlarında İmar Kanunu'na ve Plânsız Alanlar İmar Yönetmeliği'ne aykırı biçimde yapılmış yapıların kaderini kanun koyucunun, bu yerlerin bağlandıkları ilçe belediyesinin "insafına" bırakmadığı görülmektedir.

Kanun koyucu, bahse konu yerlerdeki yapılara ilişkin olarak (kısımlı detayına aşağıda değinilecek olan) "ruhsatlandırmış sayılma" şeklinde yeni bir müessese ihdas etmiştir.

Kanun'un ilgili maddesinin metninde, "ruhsatlandırılmış sayılma"nın, "işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış sayılma"ya karşılık gelen bir yönü daha bulunmaktadır. Ancak, bu makale kapsamında bizim inceleyeceğimiz

husus, “ruhsatlandırılmış sayılma”nın, “işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış sayılma”ya karşılık gelen yönü değildir.

Bizim bu makale kapsamında “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesi kapsamında inceleyeceğimiz husus; “ruhsatlandırılmış sayılma”nın yapıya ilişkin yönü olacaktır. Diğer bir ifadeyle ilgili kanun maddesinde, “ruhsatlandırılmış sayılma”nın kapsamına sadece “işyeri açma ve çalışma ruhsatı” girmemektedir; “yapı ruhsatı” ve “yapı kullanma izin belgesi” de “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesi kapsamına girecek biçimde kanun çıkarılmıştır. Bu bakımdan 6360 sayılı Kanun’da düzenlenen “ruhsatlandırılmış sayılma”, İmar Kanunu’nun 21 inci maddesinde düzenlenen “yapı ruhsatına” ve İmar Kanunu’nun 30 uncu maddesinde düzenlenen “yapı kullanma iznine” karşılık gelmektedir.

Öte yandan; kanun koyucu tarafından “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesi ihdas edilmekle birlikte gerek ilgili şahısların, gerek idarî mercilerin, gerekse yargının “ruhsatlandırılmış sayılma müessesesi”nin şartlarını “hatalı” değerlendirdikleri gözlenmektedir.

Zîra kanunda pek çok şart bulunmasına karşın ilgililerin kendi çıkarına olan şartlar bakımından idarelere müracaatlarda buldukları, idarelerin ise “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesinden faydalanabilmek için yapının, kanunun öngördüğü bütün şartları taşıyıp taşımadığını incelemek yerine, kişinin kendi çıkarına olacak şekildeki başvurusundaki şartlar bakımından inceleme yapmakla yetindikleri, yargının da kanunda sayıla şartların tamamını göz önünde bulundurmadan konuyla alakalı kararlar verdiği gözlenmektedir.

Günümüzde, bu alanlardaki yapılara ilişkin olarak ilgili belediyeler tarafından imar hukukunun denetim, düzenleme ve yaptırım yetkileri 2012 yılından bu yana kullanılmaktadır. Gelecekte de bu yetkilerin kullanılacağı izahtan varestedir.

Yapının “ruhsatlandırılmış sayılması”; yapıya, yapının kâin olduğu arsaya/araziye ve dolayısıyla yapı sahibine pek çok avantajlar sağlamaktadır. Dolayısıyla ilgililerin, bu alanlardaki yapıların “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesi kapsamına girmesini istemeleri anlaşılabilir.

Ancak idarî mercilerin ve yargının, “kişi yararı”, “kişi menfaati” ile “kamu yararı”, “kamu menfaati” arasında bir denge gözetmeleri, bu dengeyi gözetirken de haliyle mevzuattaki kuralları uygulamaları gerekmektedir.

Mevzuattaki kuralların “eksik” uygulanması ise, “kişi çıkarı” ile “kamu çıkarı” arasındaki dengenin bozulmasına vesile olmaktadır.

Bu bağlamda çalışmada, detayları daha evvelden ilgili çevrelerce incelenmediği anlaşılan “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesinin şartlarının neler olduğu evvelâ mevzuat üzerinden incelenecek, ardından görseller yardımı ile bir örnek olay vasıtasıyla konu somutlaştırılmaya çalışılacaktır.

Ancak öncesinde, çalışma boyutlarını aşmamak maksadıyla kısaca, kırsal yerleşmelerdeki ve kentsel yerleşmelerdeki yapılaşma kurallarına değinilecek; yine çalışma boyutlarını aşmamak maksadıyla kısaca, 6360 sayılı Kanun ile getirilen “ruhsatlandırılmış sayılma müessesesi”nin niteliği ele alınacaktır.

Bu noktada bir hususu daha vurgulamak istiyoruz. Kazanılmış hak konusu, bu makalenin boyutlarını aşacak bir konudur. Bu sebeple çalışmada, “ruhsatlandırılmış sayılma”nın ya da ruhsatlandırılmış sayılma statüsüne dahil olmadan önce fiilen kullanılan yapının kazanılmış hak sağlayıp sağlamayacağı, kazanılmış hak sağlayacaksa kazanılmış hakkın hangi fonksiyonlarından faydalanılacağı – hangi fonksiyonlarından faydalanılamayacağı gibi konulara bu çalışmada değinilmeyecektir.

I. KIRSAL VE KENTSEL ALANLARDA YAPILAŞMA KURALLARI

Bu çalışma özelinde “kentsel yerleşme alanı” ile “belediye sınırları ile mücavir alan sınırları kapsamında kalan yerler”i; “kırsal yerleşme alanı” ifadesi ile de “belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan alanlar”ı kastetmekteyiz.

Bu başlık altında “teknik detaya girilmeden” kırsal yerleşme alanları ile kentsel yerleşme alanlarındaki “yapılaşma kurallarının” mevzuat açısından farkına değinilecektir.

İmar Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde, “*Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmî ve özel bütün yapılar, bu Kanun hükümlerine tabidir*” hükmüne yer verilmiştir.

Bu madde gereği “belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan” yerlerin tamamında inşa edilecek bütün yapılar “kural olarak” İmar Kanunu hükümlerine tabidir^[7].

[7] Sadettin Yaman, Açıklamalı İçtihatlı ve Uygulamalı İmar Kanunu ve İlgili Mevzuat, Cilt 1, Mahallî İdareler Derneği Yayınları, Ankara, 2004, s. 21.

Bu husus bize 3194 sayılı İmar Kanunu'nun, 6785 sayılı (mülga) İmar Kanunu'ndan^[8] farklı olarak, Ülke'deki "bütün yerleri" kapsadığını göstermektedir^[9]. Buradaki "bütün yerler" in içine hem "kırsal alanlar", hem de "kentsel alanlar" dâhildir.

Ancak İmar Kanunu sistematığıne bakıldığında kanun koyucunun,

a) "Plânlı alanlardaki yerleşmelerde", (bu yerleşmeler çoğunlukla belediye sınırları ile mücavir alanlar dâhilindeki alanlardır) ayrı yapılaşma ve imar uygulaması kuralları benimsediği;

b) "Plânlı alanlar dışındaki", başka bir deyişle belediye sınırları ve mücavir alanlar dışındaki yerleşmelerde, ayrı yapılaşma ve imar uygulaması kuralları benimsediği görülmektedir.

Zîra İmar Kanunu'nun 27 nci maddesinde, köylerde yapılacak yapılarla ilgili olarak, belediye sınırları ile mücavir alanlarda yapılacak yapılardan ayrıksı düzenlemelere yer verildiği görülmektedir.

Ayrıca İmar Kanunu'nun "Yönetmelik" başlıklı 44 üncü maddesinde, "Ruhsata tabi olmayan yapılarda uyulacak esasların", kezâ "Yerleşme alanlarıyla ilgili genel esasların" yönetmeliklerle belirleneceği kuralına yer verilmiştir.

İmar Kanunu'nun 44 üncü maddesi hükümlerine istinaden plânlı alanlara ilişkin olarak Plânlı Alanlar (Tip^[10]) İmar Yönetmeliği^[11], plânsız alanlara ilişkin olarak ise Plânsız Alanlar İmar Yönetmeliği yürürlüğe konulmuştur.

Bu kapsamda Ülkemizdeki köylerin (kırsal yerleşmelerin) büyük bölümü plânsız alan olarak vasıflandırılan Nazım İmar Plânı ve Uygulama (Tatbikât) İmar Plânı bulunmayan alanlarda yer aldığından, bu alanlardaki yapılar İmar Kanunu'nun 21 inci maddesinde bahsedilen "yapı ruhsatı"ndan bağışık tutulmuşlardır. Fakat bu alanlardaki yapılaşmalar, yapı ruhsatından (ve ruhsat eki projelerden) bağışık tutulmakla birlikte; bu durum, bu alanlarda

[8] 16.07.1956 tarih ve 9359 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

[9] Türkay Tüdeş, Nihat Akyol, "Türkiye'de İmar Plânlama Mevzuatı ve Uygulaması", XIV. İskân ve Şehircilik Haftası Konferansları (29-30 Mayıs 1986 Trabzon) – İmar Plânlama Mevzuatı ve Uygulaması, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İskân ve Şehircilik Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1987, s.96-97.

[10] 02.11.1985 tarih ve 18916 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

[11] 03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

tabiri caiz ise “keyfe keder” yapılaşmaya gidilebileceği, buralarda dilenildiği gibi yapı yapılabileceği anlamına gelmemektedir.

Çünkü gerek İmar Kanunu’nun 27 nci maddesinde, gerekse Plânsız Alanlar İmar Yönetmeliği’nde, köylerde ve diğer plânsız alanlarda yapılacak yapıların nasıl inşa edileceğine, buralarda imar ve yapı düzeninin nasıl sağlanacağına ilişkin pek çok kural mevcuttur. Nitekim bu alanlardaki yapılaşmalarda “yapı ruhsatı” müessesesine yer verilmemekle birlikte, “izin” müessesesine yer verilmiştir. Dolayısıyla gerek köylerin yerleşik alan sınırları içerisinde, gerek köylerin yerleşik alan sınırları dışında ancak köy idarî sınırı içerisinde, gerekse diğer plânsız alanlarda “keyfe keder” inşaata başlanması, yapı yapılması hukuken mümkün değildir. Bu sahalardaki yapılar da elbette bazı izinlere ve yapılaşma kurallarına tabidirler.

Ancak bu çalışmanın konusu, plânsız alanlardaki yapıların inşa koşulları olmadığından, çalışmada bu konuya daha fazla girilmeyerek, sadece hem kırsal alanlarda hem de kentsel alanlarda birbirinden farklı da olsa imar ve yapı düzeni kurallarının mevcut olduğu ve bu kurallara uyularak yapı inşa edilebileceği vurgulanmak istenmiştir.

II. 6360 SAYILI KANUN’DA YER ALAN “RUHSATLANDIRILMIŞ SAYILMA” MÜESSESESİNİN NİTELİĞİ

“Ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesinin şartlarının incelenmesine geçilmeden önce, “ruhsatlandırılmış sayılma”nın niteliğine değinmekte fayda olduğu değerlendirilmiştir.

Ancak 6360 sayılı Kanun ile köy statüsünden mahalle statüsüne dönüşen alanlardaki yapılar ruhsatlandırılmış sayılırken, büyükşehir belediyesi statüsünde olmayan, İl Özel İdaresi tüzel kişiliklerinin halen mevcut olduğu illerde aynı nitelikteki imar mevzuatına aykırı yapıların ruhsatlandırılmış sayılmamalarının eşitliğe aykırı olup olmadığı, düzenlemenin sonuçlarının neler olduğu/olacağı hususları, bu çalışmanın kapsamı dışındadır. Bu sebeple söz konusu hususlara bu çalışmada değinilmemiştir.

Daha evvelden de ifade edildiği üzere 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyesi statüsündeki köylerin tüzel kişilikleri kaldırılarak, köyler mahalle olarak buldukları ilçe belediyelerine katılmışlardır. Böylelikle belediyeler

artık kırsal alanlarda da yetkili hale gelmişlerdir^[12]. Belediyelerin yetki alanlarına dâhil olan kırsal kesimler kapsamında, imar ve yapı tekniklerine ve mevzuata aykırı pek çok yapı da, bir anda belediyelerin yetki alanlarına dâhil olmuştur^[13]. Kanun koyucu ise tarım alanlarında (ovalarda), meralarda, yaylalarda, su havzalarında, göl kenarlarında, kıyı alanlarında, orman alanlarında, sit alanlarında mevzuattaki kurallara uyulmadan yapılan yapıları, 6360 sayılı Kanun ile “ruhsatlandırılmış saymakta”dır.

TMMOB Şehir Plâncıları Odası, 6360 sayılı Kanun ile getirilen, “kırsal alanlarda mevzuattaki kurallara uyulmadan yapılan yapıların ruhsatlandırılmış sayılması”na ilişkin hükmün “imar affı” anlamına geldiğini ifade etmektedir^[14].

TMMOB Şehir Plâncıları Odası, “Önemli bir bölümü kaçak yapı niteliğinde olan ve bir bölümü hakkında yıkım kararı bulunduğunu tahmin ettiğimiz bu yapıların, hiçbir teknik incelemeden geçirilmeden, yasallığı/yasadışıluğu sorgulanmadan, ruhsatlı sayılmasının kabul edilemez olduğu”nu belirtmektedir^[15].

TMMOB Şehir Plâncıları Odası, “Böylesi bir karar köylerimizi yozlaştıran, kıyı alanlarını işgal eden, sit alanlarını ve korunması gereken doğal değerleri tahrip eden ve aslen yıkılması gereken tüm yapıların bir anda affedilmesi anlamına geldiğini” söylemektedir^[16].

TMMOB Şehir Plâncıları Odası, “6360 sayılı Kanun’un vahim sonuçlarının, bu yerleşmelerde yaşanacak ilk depremde ortaya çıkacağını; bir yandan Afet Riskinin Azaltılması amacıyla riskli yapıların yıkılmak istendiği bir ortamda, kaçak yapılmış ve salt bu nedenle dahi “riskli yapı” niteliğine

[12] İlhan Tekeli, “50 Yılda Neler Değiştirdi? (Türkiye İçin Bir Kentleşme Kuramı ve Kavramlarının İrdelenmesi)”, https://www.academia.edu/40840511/50_Y%C4%B1lda_Neler_De%C4%9Fi%C5%9Fti_T%C3%BCrkiye_%C4%B0%C3%A7in_Bir_Kentle%C5%9Fme_Kuram%C4%B1_ve_Kavramlar%C4%B1n_%C4%B0rdelenmesi_?fs=aw-1012395943, e.t. 07.11.2019.

[13] Selim Çapar, Recep Demir, “Türkiye’de Büyükşehir Yapılanması ve 6360 sayılı Kanun’a Uygulayıcıların Bakışı”, Türk İdare Dergisi, Sayı 484, Haziran 2017, s.41

[14] Hüseyin Çankaya, Sultan Karasüleymanoğlu, Volkan Uludağ, Demir Demircioğlu (Yayına Haz.), TMMOB Şehir Plâncıları Odası 27. Dönem Çalışma Raporu, TMMOB Şehir Plâncıları Odası Yayınları, Ankara, 2014, s.303.

[15] Çankaya v.d., a.g.e., s.303.

[16] Çankaya v.d., a.g.e., s.303.

sahip olan yapıların affının kabul edilemez bir çelişki olduğuna” dikkati çekmektedir^[17].

6360 sayılı Kanun’daki “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesi hakkındaki değerlendirmesinde Ögdül de, 6360 sayılı Kanun’la mahalleye dönüşen köyler bakımından imar affının önünün açıldığını belirtmektedir^[18].

Özden^[19] ve Karaman^[20] da, 6360 sayılı Kanun’la getirilen bu düzenlemenin bir imar affı olduğunu ifade etmektedirler.

6360 sayılı Kanun’la getirilen “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesine yargının yaklaşımının da, bu düzenlemenin bir af niteliğinde olduğu yönündedir. Zîra yargının, bu alanlardaki yapılar hakkında alınan yaptırım kararlarının dava konusu edildiği uyuşmazlıklara uyguladığı ve konunun “ruhsatlandırılmış sayılma” düzenlemesi bakımından da incelenerek, yapılar “ruhsatlandırılmış sayılma” kapsamında kalmakta ise, yapılar hakkındaki yaptırımların iptaline karar verilmesi yönünde değerlendirmeler yaptığı görülmektedir.

Örneğin İstanbul İli, Sarıyer İlçesi, Zekeriyaköy, 1 pafta, 22 sayılı parsel imar mevzuatına aykırı şekilde yapılan yapı 08.12.2009 günlü ve 001349 sayılı yapı tatil tutanağı ile tespit edilmiş ve mühürlenmiştir. Mühürlemenin iptali istemi ile açılan dava hakkında yerel Mahkeme “*mühürlemeye konu yapının bulunduğu yerdeki (bir önceki) yapının 01.05.2001 tarihinde zabıta ekiplerince yıkıldığı, yıkımın ardından 2001 yılından sonra kişinin yeniden yapıyı inşa ettiği; yapının İmar Kanunu hükümlerine göre ruhsata tabi bir yapı olmasına karşın ruhsatsız yapılması nedeniyle mühürlenmesinin hukuka uygun olduğu*” gerekçesi ile davanın reddine karar vermiştir^[21].

[17] Çankaya v.d., a.g.e., s.303.

[18] Hürriyet Ögdül, “*Kırsal Mekân Politikalarında Yeni Dönem*”, Mimarlık Dergisi, Sayı 371, Mayıs-Haziran 2013, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=385&RecID=3153>, e.t., 21.01.2019.

[19] Pelin Pınar Özden, “*Forumlar Dizisi–Bütünşehir Yasası Hakkındaki Forum Konuşması*”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Sayı 48, Mart 2013, s.184.

[20] Tayfun Karaman, “*Forumlar Dizisi–Bütünşehir Yasası Hakkındaki Forum Konuşması*”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Sayı 48, Mart 2013, s.187.

[21] İstanbul 3 üncü İdare Mahkemesi’nin 30.06.2015 tarih ve E: 2014/678, K: 2015/1396 sayılı kararı.

Temyiz incelemesinde bu karar Danıştay tarafından özetle “6360 sayılı Kanununun 12.11.2012 tarihinde yürürlüğe girdiği, 12.11.2012 tarihi itibarıyla taşınmazın bulunduğu Zekeriyaköy’ün köy statüsünde olduğu; (...) 6360 sayılı Kanun’un “konutlardan, bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar bitirilmiş olanlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya belediye ya da üniversiteler tarafından fen ve sanat kuralları ile ilgili mevzuat hükümlerine uygun yapıldığı tespit edilenler ruhsatlandırılmış sayılacağı” hükmüne göre, davacının yapıya ilişkin olumlu raporunun mevcut olduğu (...);

6360 sayılı Kanun uyarınca uyuşmazlığa konu binanın ruhsatlandırılmış bina hükmünü kazandığı, bu haliyle ruhsatsız olduğu gerekçesiyle yıkılmayacağı sonucuna varıldığından, dava konusu işlemden hukuka uygunluk bulunmadığı” gerekçesi ile yerel mahkeme kararı bozulmuştur^[22].

Görüldüğü üzere yargının, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesini, “af niteliğinde” bir düzenleme olarak ele aldığı görülmektedir. Öte yandan, Kanun’da pek çok şart olmasına karşın yargının bu olayda 12.11.2012 itibarıyla köy statüsünde olma ve fen ve sanat kuralları bakımından olumlu rapor alma şeklinde iki şartı “ruhsatlandırılmış sayılma” için yeterli görmesi kanaatimizce uygun bir yaklaşım değildir.

Yargının, ruhsatlandırılmış sayılma düzenlemesine yaklaşımına bir başka örnek de İzmir İli’nde yaşanmıştır. İzmir İli, Bayındır İlçesi, Çenikler Köyü, 135 ada, 28 sayılı parsel üzerine imar mevzuatına aykırı biçimde yapılan yapının yıkımına ilişkin İl Encümeni tarafından karar alınmıştır. Bu kararın iptali istemi ile kişi tarafından idare mahkemesinde dava açılmış, idare mahkemesi davanın reddine karar vermiş ve davanın reddine ilişkin karar kesinleşmiştir. Ardından Bayındır İlçe Özel İdare Müdürlüğü 07.09.2012 tarihli bir yazı ile yıkım kararının icrasına yönelik olarak kişiden “yapının yıkılması” istenmiş ve “yıkımın kişi tarafından gerçekleştirilmemesi halinde idarece yıkılacağı” kişiye bildirilmiştir.

Bayındır İlçe Özel İdare Müdürlüğü’nün 07.09.2012 tarihli yazısının iptali istemi ile açılan davada yerel mahkeme özetle “bu yazının dayanağı olan İl Encümeni yıkım kararının iptali talepli davanın yerel mahkemece reddedildiği ve kararın temyiz incelemesinden geçerek kesinleştiği; bu nedenle

[22] Danıştay 14 üncü Dairesi’nin 09.05.2017 tarih ve E: 2015/11023, K: 2017/3128 sayılı kararı.

İlçe Özel İdare Müdürlüğünün 07.09.2012 tarihli işleminin hukuka uygun olduğu” gerekçesi ile davanın reddine karar vermiştir^[23].

Temyiz incelemesinde bu karar özetle “6360 sayılı Kanununun Geçici 1 inci maddesinin 14 üncü bendi kapsamında yapının ruhsatlandırılmış sayılıp sayılmayacağına araştırılması gerektiği” gerekçesi ile bozulmuştur^[24].

Dolayısıyla Danıştay’ın, yapının ruhsatlandırılmış sayılma şartlarını taşıması halinde yerel mahkemelerin yaptırım işlemlerinin iptaline karar vermesini istediği anlaşılmaktadır^[25].

Bu değerlendirmelerinden yargının (da) 6360 sayılı Kanun ile getirilen “ruhsatlandırılmış sayılma” düzenlemesine yaklaşımının, “ruhsatlandırılmış sayılma”nın af niteliğinde bir düzenleme olduğu yönündedir. Yargının yaklaşımına göre söz konusu düzenleme yürürlüğe girmeden evvel bu alanlardaki yapılar hakkında alınan yıkım kararlarına, mühürlemelere ve para cezası kararlarına ilişkin uyuşmazlıklarda, şayet yapı 6360 sayılı Kanun’daki ruhsatlandırılmış sayılma şartlarını taşımakta ise yıkım kararının, mühürlemenin ve para cezasının iptali yönünde hüküm kurulmasının, yargının düzenlemeye bir af kanunu niteliğinde yaklaştığına işaret etmektedir.

III. “RUHSATLANDIRILMIŞ SAYILMA” – “RUHSAT ALMA” AYRIMI

6360 sayılı Kanun ile getirilen ruhsatlandırılmış sayılma müessesesi, 3194 sayılı Kanun’daki ruhsat alınması müessesesinden farklı bir müessesedir. Bu sebeple, kişinin 6360 sayılı Kanun kapsamında idareye “ruhsatlandırılmış sayılma” başvurusunda bulunabileceği gibi; 3194 sayılı Kanun kapsamında “ruhsat alma” başvurusunda da bulunabilmesi mümkündür.

Hangi mevzuat kapsamında müracaatta bulunulursa, o mevzuat kapsamında idarenin konuyu incelenerek, o mevzuata göre bir işlem tesis edeceği tabiidir^[26].

[23] İzmir 4 üncü İdare Mahkemesi’nin 03.01.2014 tarih ve E: 2013/162, K: 2014/6 sayılı kararı.

[24] Danıştay 14 üncü Dairesi’nin 27.04.2016 tarih ve E: 2014/3557, K: 2016/3409 sayılı kararı.

[25] Danıştay 14 üncü Dairesi’nin 16.09.2015 tarih ve E: 2015/1070, K: 2015/6547 sayılı kararı.

[26] Konya Bölge İdare Mahkemesi 2’nci İdarî Dava Dairesi’nin 30.05.2019 tarih ve E: 2018/2048, K: 2019/1166 sayılı kararı.

Kişi ruhsatlandırılmış sayılma başvurusunda bulunmuş ise, idarenin başvuru ve eki evrakı inceleyerek, ruhsatlandırılmış sayılma şartları mevcut ise yapının ruhsatlandırılmış sayılması yönünde işlem tesis etmesi; aksi halde ruhsatlandırılmış sayılma başvurusunun reddi yönünde işlem etmesi gerekmektedir^[27].

Kişi ruhsatlandırılmış sayılma yerine ruhsat alma başvurusunda da bulunabilir. Bu durumda idarenin ruhsat başvurusunu ve eki evrakı inceleyerek, ruhsat alma şartları mevcut ise yapıya ruhsat düzenlenmesi; aksi halde ruhsat talebinin reddi yönünde işlem tesis etmesi gerekmektedir^[28].

Bu bakımdan, ilgilinin söz konusu mevzuatlar kapsamında idareye müracaat ederek, dilerse “ruhsatlandırılmış sayılma”, dilerse “ruhsat alma” başvurusunda bulunmasına mani bir durum söz konusu değildir.

Görüldüğü üzere, ruhsatlandırılmış sayılma talebinde bulunacak olan, yapı sahibidir. Yapı sahibinin mevzuattaki şartları yerine getirerek yapının ruhsatlandırılmış sayılması talebi ile ilgili belediyeye müracaat etmesi gerekmektedir.

Kişi tarafından bu yönde bir müracaat yapılmaması halinde, mevzuata aykırı olan yapılar hakkında idarenin işlem tesis etmesi mümkündür. İdarenin mühürleme, para cezası veya yıkım gibi işlemler tesis etmesinin ardından bu işlemlere karşı açılan davalarda da bize göre mahkemenin yapının ruhsatlandırılmış sayılma şartlarını taşıyıp taşımadığını araştırmasına gerek yoktur. Zîra yapının ruhsatlandırılmış sayılma şartlarını taşıdığını ispat etme yükümlülüğü yapı sahibine aittir.

Kaldı ki; kişinin ya ruhsat alma ya da yapının ruhsatlandırılmış sayılma kapsamına alınmasını sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Kişi yapıya ne

Konya Bölge İdare Mahkemesi 2'nci İdarî Dava Dairesi'nin 26.09.2019 tarih ve E: 2019/349, K: 2019/1585 sayılı kararı.

[27] Konya Bölge İdare Mahkemesi 2'nci İdarî Dava Dairesi'nin 30.05.2019 tarih ve E: 2018/2048, K: 2019/1166 sayılı kararı.

Konya Bölge İdare Mahkemesi 2'nci İdarî Dava Dairesi'nin 26.09.2019 tarih ve E: 2019/349, K: 2019/1585 sayılı kararı.

[28] Konya Bölge İdare Mahkemesi 2'nci İdarî Dava Dairesi'nin 30.05.2019 tarih ve E: 2018/2048, K: 2019/1166 sayılı kararı.

Konya Bölge İdare Mahkemesi 2'nci İdarî Dava Dairesi'nin 26.09.2019 tarih ve E: 2019/349, K: 2019/1585 sayılı kararı.

ruhsat almış ne de ruhsatlandırılmış sayılma kapsamına aldırılmamış ise, bu durumda idarenin yaptırım uygulaması gayet tabiidir.

Yapı sahibi mevzuattaki şartları sağlayarak ilgili idareye başvurup ruhsatlandırılmış sayılma yönünde işlem tesis ettirmediği sürece, yapının ruhsatlandırılmış sayılması teknik açıdan ve hukukî açıdan mümkün değildir. Mahkemenin de idarenin yerine geçerek yapıyı ruhsatlandırmış saymasının doğru bir usûl olmadığı kanaatindeyiz.

IV. “RUHSATLANDIRILMIŞ SAYILMA”NIN ŞARTLARI

6360 sayılı Kanun’da bir yapının “ruhsatlandırılmış sayılması” için pek çok şartın getirildiği görülmektedir.

Ancak gerek yapı sahiplerinin, gerek idarî uygulayıcıların, gerekse yargının bu pek çok şarttan sadece üç tanesi üzerinde yoğunlaşarak, bu üç şartın mevcudiyeti halinde yapının ruhsatlandırılmış sayılacağı yönünde değerlendirmelerde buldukları gözlenmektedir. Yapı sahiplerinin, idarî uygulayıcıların ve yargının dikkate aldığı üç şart ise,

- i) Yapının yapıldığı yerin 6360 sayılı Kanun’un yürürlüğünden evvel köy iken 6360 sayılı Kanun’la mahalleye dönüşmesi,
- ii) 6360 sayılı Kanun’un yürürlüğünden evvel yapının yapılmış olması,
- iii) Yapının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya belediye ya da üniversiteler tarafından fen ve sanat kuralları ile ilgili mevzuat hükümlerine uygun yapıldığının tespit edilmiş olmasıdır.

Bize göre bu yaklaşım hatalı bir yaklaşımdır. Diğer bir ifadeyle bu yaklaşım mevzuata aykırı bir yaklaşımdır. 6360 sayılı Kanun’a göre bir yapının “ruhsatlandırılmış sayılması” için, bu üç şartın haricinde pek çok şarta daha yer verilmiştir. Dolayısıyla bir yapının ruhsatlandırılmış sayılıp sayılmayacağı konusu değerlendirilirken, diğer şartların da dikkate alınması gerekmektedir.

Mevzuattaki şartların tamamını taşıyan yapılar bakımından “ruhsatlandırılmış sayılma” durumu söz konusu olacaktır. Bu şartların tamamı taşınmamakta ise, yapının ruhsatlandırılmış sayılması ve bu kapsamda ruhsatlandırılmış sayılmanın sağladığı imkânlardan (haklardan) faydalanılması hukuken mümkün değildir.

Bu itibarla, gerek idarî uygulayıcıların gerekse yargının konuyu değerlendirirken sadece üç şart bakımından değil, mevzuattaki şartların tamamı

yönünden durumu incelemeleri gerekmektedir. Aşağıda, 6360 sayılı Kanun'un Geçici 1/14 üncü maddesindeki "ruhsatlandırılmış sayılma" şartları tek tek açıklanmaya çalışılacaktır.

1. Coğrafi Konum Şartı

6360 sayılı Kanun'un Geçici 1 inci maddenin 14 üncü fıkrası yakından incelendiğinde, "ruhsatlandırılmış sayılma"dan faydalanacak olan "yapının, mahalleye dönüşen köy sınırları dâhilinde kalmasının gerektiği" görülmektedir.

Bu durum bize, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinin 6360 sayılı Kanun'la sayısı 30'a çıkan^[29] büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde uygulanabilecek bir müessese olduğunu göstermektedir.

Ayrıca 30 adet büyükşehir belediyesinde, mahalleye dönüşen köylerin sınırları dışındaki yerlerde kalan yapıların, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanmaları da hukuken mümkün değildir.

Öte yandan; Plânsız Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 4/4 üncü maddesinde, "Köy ve mezraların cami, köy konağı gibi köy ortak yapıları ile köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturanlar tarafından, yapımı tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine uygun olarak inşa edilmiş yapıların toplu olarak bulunduğu yerlerde mevcut binaların en dışta olanlarının dış kenarlarından geçirilen çizginin içinde kalan alana köy yerleşik (meskûn) alanı; bu çizgi ile 100 metre dışından geçirilecek olan, valiliklerce tespit edilerek il idare kurulunca karara bağlanan sınırın içinde kalan alan ise, köy yerleşik alanı civarı" olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelik'te yer verilen alan sınırı, "köy yerleşik alanı" sınırını ihtiva etmektedir.

Köylerin bir de Köy Kanunu^[30] uyarınca belirlenmiş olan idarî/mülkî sınırları bulunmaktadır.

6360 sayılı Kanun'un Geçici 1 inci maddesinin 14 üncü fıkrasında yer alan "mahalleye dönüşen köy sınırı"ndan kasıt, köylerin idarî/mülkî sınırlarıdır.

[29] Sefa Usta, Elvettin Akman, Mustafa Kocaoğlu, "6360 Sayılı Kanun'un Büyükşehir Belediye Sistemine Etkileri: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği", TESAM Akademi Dergisi, Nisan 2018, Yerel Yönetimler Özel Sayısı, s.226

[30] 07.04.1924 tarih ve 68 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Diğer bir ifadeyle “köy yerleşme alanı sınırı” ve “köy idarî sınırı” olmak üzere, imar işlemlerinde esas alınan köylere ilişkin iki adet sınır bulunmakta olup; köy idarî sınırı, köy yerleşik alan sınırını kapsayan mülkî sınırı ifade etmektedir.

İşte ruhsatlandırılmış sayılmadan faydalanacak olan yapılar, köy idarî sınırı dâhilinde kalan yapılardır. Bu yapının, köy yerleşik alanı sınırları içerisinde kalıp kalmadığının bir önemi bulunmamaktadır.

2. Adres Kaydı Şartı ve Coğrafi Konuma Dâhil Olma Şartı

6360 sayılı Kanun’un Geçici 1 inci maddesinin 14 üncü fıkrası yakından incelendiğinde, “*ruhsatlandırılmış sayılacak yapının, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa göre oluşturulan Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı olması*” gerekmektedir.

Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı olmayan yapının “kural olarak” ruhsatlandırılmış sayılması mümkün değildir.

Ancak yapının Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı olması şartına bir istisna getirildiği görülmektedir. Bu istisna; yapı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uydu fotoğraflarıyla tespit edilmiş ise, bu halde yapının Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı olması zorunlu değildir. Dolayısıyla,

=> Yapı Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı değilse,

=> Yahut yapı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uydu fotoğraflarıyla tespit edilmemiş ise, bu yapının ruhsatlandırılmış sayılması mümkün değildir.

3. Adres Kaydına ve Coğrafi Konuma Dâhil Olma Süresi Şartı

Kanun koyucu, yapının ruhsatlandırılmış sayılabilmesi için Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı olmanın belli bir tarihe kadar yapılmış olmasını şart koşmuştur.

Benzer şekilde kanun koyucu, ruhsatlandırılmış sayılabilmesi için yapının Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uydu fotoğraflarıyla tespit edilmesinin de, belli bir tarihe kadar yapılmış olmasını şart koşmuştur.

Bu tarih ise, 6360 sayılı Kanun’un yayımlandığı tarih olan 06.12.2012 tarihidir.

Bu durum bize, ruhsatlandırılmış sayılabilmesi için 6360 sayılı Kanun'un yayımlandığı 06.12.2012 tarihi itibariyle yapının Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı olması gerekmektedir. 06.12.2012 tarihi itibariyle Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı değilse, bu yapının ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması hukuken mümkün değildir.

Bu şart uydu fotoğrafıyla tesbit bakımından da söz konusudur.

Ruhsatlandırılmış sayılabilmesi için 6360 sayılı Kanun'un yayımlandığı 06.12.2012 tarihi itibariyle yapının Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uydu fotoğraflarıyla tespitin yapılmış olması gerekmektedir. 06.12.2012 tarihinden önceki uydu fotoğraflarında yapı mevcut değil ise, bu yapının da ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması hukuken mümkün değildir.

4. Yapının Türünün Kanun'da Sayılan Yapılardan Olması Şartı

6360 sayılı Kanun'a göre, her yapı ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanamayacaktır. Ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanacak yapıların hangi yapılar olacağıın Kanun'da açıklandığı görülmektedir.

Kanun'da sayılan yapılar ile bu yapıların özelliklerine aşağıda yer verilmiştir. Aşağıda sayılan nitelikleri taşımayan yapıların 6360 sayılı Kanun'la getirilen "ruhsatlandırılmış sayılma" müessesesinden faydalanması mümkün değildir. Ancak uygulamada yapı niteliği ve yapıya ilişkin diğer koşulların taşınıp taşınmadığı ayrımına gidilmediği, bu şarta "genellikle" dikkat edilmediği gözlenmektedir. Bu dikkate almamanın ise mevzuata uygun bir husus olmadığı açıktır.

a. Tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar

Ruhsatlandırılmış sayılacak yapının, tarım ve hayvancılık amaçlı yapılardan olması gerekmektedir.

Ancak kanun koyucu bütün tarım amaçlı yapıları ve bütün hayvancılık amaçlı yapıları, ruhsatlandırılmış sayılacak yapılardan saymamıştır. Nitekim yapının entegre tesis niteliğinde "olmayan" tarım ve hayvancılık amaçlı yapılardan olması gerekmektedir.

Tarım ve hayvancılık amaçlı yapı entegre tesis niteliğinde ise, bu yapının ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması mümkün değildir.

Örneğin, kişinin zati ihtiyacını karşılayacak sayıdaki (8-10 adet) tavuğu için yapmış olduğu kümes, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanabilecek bir yapıdır. Ancak kişi et tavukçuluğu firmalarında kesimi yapılmak üzere (ticarî amaçlı) 1000 tavukluk bir kümes inşa etmiş ise, bu kümesin zati ihtiyacı aşan ticarî niteliği dolayısıyla, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması mümkün değildir.

b. Köyden mahalleye dönüşen yerlerde oturanların “günlük” ihtiyaçlarını karşılayacak yapılar

Ruhsatlandırılmış sayılacak yapının, 6360 sayılı Kanun ile köyden mahalleye dönüşen yerlerde oturanların “günlük” ihtiyaçlarını karşılayacak “bakkal”, “manav”, “berber”, “fırın”, “kahve”, “lokanta”, “pansiyon”, “tanıtım ve teşhir büfesi” niteliğinde olması gerekmektedir.

Yapı, 6360 sayılı Kanun ile köyden mahalleye dönüşen yerde oturanların “günlük ihtiyacını” karşılayacak niteliğin üzerinde bir yapı ise, bu halde yapının ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması mümkün değildir.

Örneğin yapı, o köy sakinlerinin ihtiyaçlarını karşılayacak bir bakkal yapısı ise bu yapı, ruhsatlandırılmış sayılabilecektir. Ancak yapı, o köy sakinlerinin ihtiyaçlarını karşılayacak bir bakkal yapısı değil de, o köyle birlikte civardaki diğer köylere de hitap eden şekilde faaliyet gösteren bir süpermarket yapısı ise, bu süpermarket yapısının ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması mümkün değildir.

c. Kooperatif yapıları

Ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanacak yapılar arasında, 6360 sayılı Kanun ile köyden mahalleye dönüşen yerlerdeki kooperatiflere ait yapılar da yer almaktadır.

Ancak kanun koyucunun, kooperatif yapıları bakımından da bazı şartlar koyduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle her kooperatif yapısı ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanamayacaktır.

Evvelâ kooperatifin, yerleşim yeri halkı tarafından “kurulan ve işletilen” bir kooperatif olması gerekmektedir.

Dolayısıyla kooperatif yapısının ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanabilmesi için, yapının sahibi olan kooperatif tüzel kişiliğinin

o yer halkı tarafından kurulması ve aynı zamanda o yer halkı tarafından işletilmesi gerekmektedir.

Şayet kooperatif tüzel kişiliği, 6360 sayılı Kanun ile köyden mahalleye dönüşen yer halkı tarafından kurulmuş ve aynı zamanda o yer halkı tarafından işletilmekte ise, bu halde büyüklüğüne ve bağımsız ünite sayısına bakılmaksızın kooperatif tüzel kişiliğine ait olan yapının, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması mümkündür. Bu niteliği taşımayan kooperatif yapıları köyden mahalleye dönüşen yerlerde bulunsa dahi, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanmaları mümkün değildir.

d. O yerde oturanlara ait konut yapıları

Ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanacak yapılar arasında, 6360 sayılı Kanun ile köyden mahalleye dönüşen yerlerde “oturanların” konutları da yer almaktadır.

Mesken nitelikli yapılarda “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesinden faydalanma taleplerinin, özellikle yaylalarda ve meralarda yoğun olduğu dikkate alındığında, bu şartta yer alan “oturma” kelimesi ile neyin kastedildiğinin biraz daha yakından incelenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Burada yer alan “oturma” kelimesi ile “ikâmet etme” durumu ifade edilmektedir. “İkametgâh” bir kişinin bir yere bağlılığını, bir yerle ilişkisini ifade eden bir kavramdır^[31]. İkametgâh vasıtasıyla kişi, bir yerle olan ilişkisi bağlamında toplum içerisinde bireyselleşmektedir^[32]. Bu bireyselleşmenin gerçekleştirilmesinde kanun koyucu hem kişi bakımından hem de toplum bakımından pek çok faydalar mülhaza ederek, ikametgâh kavramını ihdas etmiştir.

(Yeni) Türk Medenî Kanunu’nda ikâmetgâh kavramı yerine, “yerleşim yeri” kavramı kullanılmıştır. Türk Medenî Kanunu’nun 19 uncu maddesinde, “*Yerleşim yeri, bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yer*” olarak açıklanmıştır.

[31] Tan Tahsin Zapata, Medenî Hukuk, Savaş Yayınevi, Ankara, 2005, s.62.

[32] Aydın Zevkliler, Medenî Hukuk; Giriş ve Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku – Aile Hukuku, Savaş Yayınları, Ankara, 1995, s.331.

Uygulamada “iradî ikametgâh”, “akdî ikametgâh”, “itibarî ikametgâh” ve “kanunî ikametgâh” olmak üzere farklı ikamet (oturma) türlerine rastlanılmaktadır.

6360 sayılı Kanun’da yer verilen “oturma” şartına, yukarıda sayılan ikâmet türlerinden hangisi dâhildir?

Bu sorunun cevaplanabilmesi için, sayılan ikamet türlerinin mahiyetinin açıklanması gerekmektedir.

İradî ikametgâh; sürekli kalma niyeti ile “oturulan yeri” ifade etmektedir. Sürekli kalma niyeti ile “oturulmayan yerler”, iradî ikametgâh kapsamında kalmamaktadır. Nitekim Türk Medenî Kanunu’nun 22 nci maddesinde, “*Bir öğretim kurumuna devam etmek için bir yerde bulunma ya da eğitim, sağlık, bakım veya ceza kurumuna konulma, yeni yerleşim yeri edinme sonucunu doğurmaz*” denilerek; eğitim, sağlık, bakım amacıyla bir yerde bulunmak yahut cezaevinde bulunmak, orada ikamet edildiği anlamına gelmemektedir.

Akdî ikametgâh; bir sözleşme ilişkisinde tarafların sözleşmede belirledikleri yeri ifade etmektedir^[33]. Sözleşmeden doğan taahhütlerin ve borçların yerine getirilmesi ya da tebliğlerin yapılması açısından gösterilen yer, akdî ikametgâhı ifade etmektedir^[34].

Önceki yerleşim yeri belli olmayan veya yabancı ülkedeki yerleşim yerini bıraktığı hâlde Türkiye’de henüz bir yerleşim yeri edinmemiş olan kimsenin hâlen oturduğu yer de, o kişinin yerleşim yeri (ikametgâhı) sayılır. Bu tür yerleşime (ikametgâha) ise, “itibarî ikametgâh” adı verilmektedir.

Kanunî ikametgâh ise, velâyet ve vesâyet altındaki kişilerin ikametgâhını ifade etmektedir. Nitekim velâyet altında bulunan çocuğun yerleşim yeri (ikametgâhı), anasının ve babasının (...) yerleşim yeridir. Vesâyet altındaki kişilerin yerleşim yeri (ikametgâhı) ise, bağlı oldukları vesayet makamının (sulh hukuk mahkemesinin) bulunduğu yerdir.

Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre, bir kişinin ikametgâhının (oturma yerinin) mutlaka bulunması zorunludur. İkametgâhı olmayan bir insan düşünülemez^[35]. Yine Kanunumuza göre, bir insanın ancak

[33] Elif Cenkeri, “*Uluslararası Düzeyde Yasa Çakışmaları*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, Özel Sayı, 2010, (Basım Yılı: 2012), s.196.

[34] Cenkeri, 2012, s.196.

[35] Zevkliler, a.g.e., s.345.

bir adet ikametgâhı bulunabilir; bir kişinin aynı anda birden fazla sayıda ikametgâhının (oturma yerinin) bulunması hukuken mümkün değildir. “İkametgâhın tekliği” adı verilen bu kural, bir kişinin aynı anda birden fazla sayıda ikametgâh edinemeyeceğini ifade etmektedir.^[36] Ancak kişi elbette eskisini terk ederek, yeni bir ikametgâh edinebilecektir.

Bu çerçevede 6360 sayılı Kanun’da yer alan “oturma” şartı incelendiğinde, 6360 sayılı Kanun’daki oturma ile kastedilenin iradî ikâmet olduğu görülmektedir. Buna göre kişinin, ruhsatlandırılmış sayılmasını talep ettiği yapının bulunduğu köyde (mahallede) “yerleşme ve hayatını devam ettirme” iradesi ile fiilen yaşıyor olması gerekmektedir.

Kişinin ruhsatlandırılmış sayılmasını talep ettiği yapının bulunduğu köyde (mahallede) yerleşme ve hayatını burada devam ettirme iradesi ile fiilen yaşıyor olduğunun isbatı ise günümüzde, Nüfus Hizmetleri Kanunu^[37] ve Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliği^[38] çerçevesinde tanzim olunan ve halk arasında “ikametgâh belgesi” adı verilen “Yerleşim Yeri Belgesi” vasıtasıyla yapılmaktadır.

Bu açıdan, ruhsatlandırılmış sayılması talep edilen yapının bulunduğu köy (mahalle) haricindeki başka bir köyde, mahallede yahut şehirde ikamet edenlerin, 6360 sayılı Kanun ile köyden mahalleye dönüşen yerlerde “oturan” şartını taşımadıkları aşikârdır.

Örneğin kişi İstanbul’da ikâmet etmekte iken, yaz aylarında birkaç haftalığına yayla havası almak maksadı ile yaylaya bir ev yapmış ise, bu kişinin yaylaya yaptığı ev konut (mesken) vasıflı olmasına karşın, bu yapının ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması mümkün değildir. Zirâ bu ev, köyden mahalleye dönüşen yerde “oturan” kişinin konutu değildir; bu ev, İstanbul’da oturan (ikâmet eden) ancak yaylada bir süre bulunan kişinin yaptığı bir konuttur ve bu konut ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanma şartlarını taşımamaktadır.

[36] Zevkliler, a.g.e., s.346.

[37] 29.04.2006 tarih ve 26153 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

[38] 15.12.2006 tarih ve 26377 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

5. Yapının Tamamlanmış Olması Şartı

Ruhsatlandırılmış sayılma müessesinden faydalanabilmek için, yukarıdaki nitelikleri haiz olan yapıların inşasının “bitirilmiş olması”, diğer bir ifadeyle yapının “kullanıma hazır” yahut “kullanılıyor” olması gerekmektedir.

Kullanıma hazır nitelikte olmayan (inşaat halindeki) yapılar, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanamayacaktır.

6. Yapının Tamamlanma Süresi Şartı

Bir üst başlıkta, ruhsatlandırılmış sayılma müessesinden faydalanabilmek için, yukarıdaki nitelikleri haiz olan yapıların inşasının bitirilmiş, yapının kullanıma hazır yahut kullanılıyor olması gerektiğinden bahsedilmiştir.

Ancak kanun koyucu yapının tamamlanmış olmasını belli bir süre ile sınırlandırmıştır. Diğer bir ifadeyle yapının, belli bir süreye kadar kullanıma hazır hale getirilmiş olması gerekmektedir. Bu süreden sonra kullanıma hazır hale getirilmiş olan yapıların ruhsatlandırılmış sayılma müessesinden faydalanması hukuken mümkün değildir.

Buna göre, yukarıdaki nitelikleri haiz olan yapıların, 6360 sayılı Kanun’un yayımlandığı tarih olan 06.12.2012 tarihi itibarıyla bitirilmiş olması; bu yapıların 6360 sayılı Kanun’un yayımlandığı 06.12.2012 tarihi itibarıyla kullanılıyor yahut kullanıma hazır olması gerekmektedir.

Yapı, 6360 sayılı Kanun’un yayımlandığı tarih olan 06.12.2012 tarihi itibarıyla bitirilmemiş ise, başka bir deyişle yapı 06.12.2012 tarihi itibarıyla yapı kullanma izin belgesi alma şartlarını taşıyor ise yahut da yapı 06.12.2012 tarihinden sonra tamamlanmış ise, bu yapıların ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması hukuken mümkün değildir.

7. Fen Kurallarına ve Sanat Kurallarına Uygun Yapılmış Olma Şartı

Ruhsatlandırılmış sayılma müessesinden faydalanabilmek için, yukarıdaki nitelikleri haiz olan yapıların ayrıca, hem “fen kurallarına” hem de “sanat kurallarına” uygun yapılmış (inşa edilmiş) olması gerekmektedir.

Fen kurallarından kasıt, yapının statığının teknik şartlara uygun olması; beton yoğunluğunun, demir kalınlığının, taşıyıcı unsurların o yapıya uygun nitelikte yapılması ve kullanılması; yapıda çatlama, çökme, dönme, farklı oturma, sehim veya deplasman olup olmadığının incelenmesi; yapının

mevcut durumda yahut olası bir afet anında tehlike içermemesi gibi, daha çok inşaat mühendisliği ve yapı denetimi bakımından yapının teknik kurallara uygun olarak yapılmış olmasını ifade etmektedir.

Sanat kuralları ise, “binalar bakımından” daha çok mimarî tasarım ve estetik ile ilgilidir. Bu husus, fen kurallarında olduğu gibi teknik bir konudur. Asgarî düzeyde mimarlık bilgisi ve tasarım bilgisi gerektirmektedir. Dolayısıyla ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanacak yapı (konut, iş yeri, tarım, turizm gibi) hangi amaçla yapılmış ise mimarî ve estetik bakımdan o amaca uygun sanatsal tasarım arz etmesi gerekmektedir.

Öte yandan; fen kurallarına uygun yapılmış olma ve sanat kurallarına uygun yapılmış olma hususları teknik bilgi gerektirdiğinden, kanun koyucu bu durumların tesbitinin konunun uzmanları tarafından yapılmasını öngörmüştür.

Zirâ Kanun’a göre, yapının fen kurallarına ve sanat kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadığına ilişkin tesbitin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (çevre ve şehircilik il müdürlükleri), belediyeler ya da üniversiteler tarafından yapılması gerekmektedir.

Bu bakımdan yukarıdaki başlıklar altında açıklanan şartları ve nitelikleri taşıyan yapıların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (çevre ve şehircilik il müdürlükleri, belediyeler ya da üniversiteler tarafından incelenmesi, inceleme sonucunda yapının fen kurallarına ve sanat kurallarına uygun olduğuna dair rapor hazırlanması gerekmektedir. Bu yönde bir raporun mevcut olmaması durumunda yapının, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması hukuken mümkün değildir.

Ayrıca fen kurallarına ve sanat kurallarına uygunluk incelemesini yaptırıp, fen kurallarına ve sanat kurallarına uygunluğa dair rapor düzenlettirmesi gereken kişinin de yapı sahibi olduğu izahtan varestedir. Belediyelerin, üniversitelerin ya da çevre ve şehircilik il müdürlüklerinin (talep olmadan) re’sen böyle bir inceleme yapma ve rapor düzenleme yetkileri bulunmamaktadır.

8. İlgili Mevzuata Uygun Yapılmış Olma Şartı

6360 sayılı Kanun’un Geçici 1/14 üncü maddesinde “(...) ilgili mevzuat hükümlerine uygun yapıldığı tespit edilenler ruhsatlandırılmış sayılır” hükmüne yer verilerek, ruhsatlandırılmış sayılma müessesinden faydalanabilmek

için, yukarıdaki nitelikleri haiz olan yapıların ayrıca, “ilgili mevzuata” (da) uygun olarak yapılmış olması gerektiği belirtilmiştir.

Örneğin ruhsatlandırılmış sayılması istenilen yapı kahvehane ise, yapının kahvehane ile ilgili mevzuatlar olan yangın mevzuatına, işyeri açma ve çalışma mevzuatına, umumu hıfzıssıhha mevzuatına uygun olarak yapılmış olması gerekmektedir.

Yahut ruhsatlandırılmış sayılması istenilen yapı mesken ise, bu yapının da ilgili mevzuat olan Plânsız Alanlar İmar Yönetmeliği’ndeki parsel oturma ve çekme mesafelerine ve konut yapı kurallarına uygun biçimde yapılmış olması gerekmektedir.

Öte yandan; yapının fen kurallarına ve sanat kurallarına uygun yapıldığının tesbitinde olduğu gibi, yapının ilgili mevzuata uygun yapıldığının da tesbit edilmesi gerekmektedir. Bu tesbitin de harita-kadastro ve inşaat alanındaki uzmanlarca yapılmasının gerektiği tabiidir.

Nitekim teknik bilgi gerektirmesi nedeniyle kanun koyucu bu tesbitin (de) konunun uzmanları tarafından yapılmasını öngörmüştür. Zirâ Kanun’a göre, yapının ilgili mevzuat kurallarına uygun olarak yapılar yapılmadığına ilişkin tesbitin (de) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (çevre ve şehircilik il müdürlükleri), belediyeler ya da üniversiteler tarafından yapılması gerekmektedir.

Bu bakımdan yukarıdaki alt başlıklarda sayılan şartları ve nitelikleri taşıyan yapıların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (çevre ve şehircilik il müdürlükleri), belediyeler ya da üniversiteler tarafından incelenmesi, inceleme sonucunda yapının ilgili mevzuat kurallarına uygun olduğuna dair rapor hazırlanması gerekmektedir. Aksi halde yapının, ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması hukuken mümkün değildir.

Ayrıca ilgili mevzuata uygunluk incelemesini yaptırıp, ilgili mevzuata uygunluğa dair rapor düzenlettirmesi gereken kişinin de yapı sahibi olduğu izahıta varestedir. Belediyelerin, üniversitelerin ya da çevre ve şehircilik il müdürlüklerinin (talep olmadan) re’sen böyle bir inceleme yapma ve rapor düzenleme yetkileri bulunmamaktadır.

9. Yapının Ruhsatlandırılmış Sayılmasının, Özel Mevzuat Hükümlerine Aykırı Olmaması Şartı

Yukarıda sekiz (8) alt başlık halinde sayılan bütün şartları taşıyan yapılar, 6360 sayılı Kanun kapsamında ruhsatlandırılmış sayılacaklardır.

Ancak 6360 sayılı Kanun'un Geçici 1 inci maddesinin 14 üncü fıkrasının son cümlesinde, “*bu fıkranın öngördüğü uygulamaların özel kanun/mevzuat hükümlerine aykırı olması durumunda, özel kanun hükümleri geçerlidir*” hükmüne yer verildiği görülmektedir. Fıkradaki bu son cümle, yapının ruhsatlandırılmış sayılması için bir de 9 uncu şartın mevcut olduğunu göstermektedir.

Kanun koyucunun bu cümle ile özel kanun genel kanun ayrımını yaparak önceliği özel kanunlara ve özel kanunların ikincil mevzuatına verdiği görülmektedir. Bu şarta göre yapı, özel mevzuat gereği yapı ruhsatına bağlanamayacak (diğer bir ifadeyle yapı ruhsatı düzenlenemeyecek) bir alanda kalmakta ise, diğer bütün şartlar sağlansa dahi, yapının ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanması mümkün değildir.

Örneğin ruhsatlandırılmış sayılması talep edilen yapı 1 inci derece arkeolojik sit alanında kalmakta ise, 1 inci derece arkeolojik sit alanında kalan bir yapıya yapı ruhsatı verilmesi mümkün olmadığından, diğer bütün şartlar taşınsa dahi bu yapının ruhsatlandırılmış sayılması hukuken mümkün değildir.

V. ÖRNEK OLAY^[39]

Bu başlık altında, konuya ilişkin bir örnek olay aktarılacaktır. Böylelikle 6360 sayılı Kanun'la getirilen ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinin biraz daha somutlaştırılabileceği ümit edilmektedir.

1. Örnek Olaya İlişkin Veriler

[39] Örnek olaya ilişkin parsel kimlik bilgileri (ada ve parsel numaraları) çalışmadan çıkarılmıştır.

Konya ili, Beyşehir İlçesinde eskiden köy olan ancak 6360 sayılı Kanun’la birlikte Beyşehir İlçesi’nin bir mahallesi haline gelen Bademli Mahallesi’nin idarî sınırları kırmızı renkle Şekil 1’de görünmektedir. Ayrıca Şekil 1’de, örnek olaya konu olan parselin coğrafi konumu da sarı renk altıgenle gösterilmiştir. Bu parsel, mülga Bademli Köyü’nün idarî sınırların dâhilinde, sınırın kuzey ucunda (sarı renk okla işaretli yerde) yer almaktadır.

Parsel üzerinde; alt katı kafeterya (işletme), üst katları konut olarak kullanılan bir yapı bulunmaktadır. Yapı, yol kotu üstü üç katlıdır.

Yapı, 2007 yılında yapılan alan çalışması sırasında Ulusal Adres Bilgi Sistemine kaydedtirilmiştir. Dolayısıyla buradaki yapı 6360 sayılı Kanun’un yayımlandığı 06.12.2012 tarihinden önce, Ulusal Adres Bilgi Sistemi’ne dâhil olmuştur.

Ayrıca yapı sahibi, yapı hakkında Selçuk Üniversitesi Mühendislik Fakültesi’nden bir öğretim üyesine yapıyı inceletmiştir. İnceleme sonucunda “Yapısal Performans Analizinin Değerlendirilmesi Raporu” hazırlanmış ve raporda “yapıda fen ve sağlık kuralları açısından iskân ruhsatı alınmasına engel bir durum olmadığı” yönünde görüş verilmiştir.

Ardından yapı sahibi, 6360 sayılı Kanun’un Geçici 1 inci maddesinin 14 üncü fıkrası kapsamında bu yapının ruhsatlandırılmış sayılması talebi ile Beyşehir Belediye Başkanlığı’na müracaat etmiştir.

Beyşehir Belediye Başkanlığı (İmar ve Şehircilik Müdürlüğü), konuya ilişkin olarak Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı’ndan (İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı’ndan), Orman ve Su İşleri VIII. Bölge Müdürlüğü’nden (Millî Parklar Şube Müdürlüğü’nden), Konya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’nden ve Beyşehir Kaymakamlığı’ndan görüşler aldıktan sonra, kişinin yapının 6360 sayılı Kanun kapsamında ruhsatlandırılmış sayılması talebini reddetmiştir.

Kişi, yapının ruhsatlandırılmış sayılma talebinin reddinin hukuka aykırı olduğu iddiası ile Konya 2 nci İdare Mahkemesi nezdinde dava açmıştır.

Konya 2 nci İdare Mahkemesi tarafından özetle, “*yapının 2007 yılında adres kaydının yapıldığı, ayrıca üniversite öğretim üyesi tarafından yapının fen ve sağlık kuralları bakımından ruhsatlandırılmasında sakınca olmadığı görüşünün verildiği, bu nedenle yapının ruhsatlandırılmış sayılma şartlarını*

taşıdığı” gerekçesi ile, ruhsatlandırılmış sayılma talebinin reddine vakî Beyşehir Belediye Başkanlığı işleminin iptaline karar verilmiştir^[40].

2. Örnek Olaya Konu Yapının Ruhsatlandırılmış Sayılma Şartlarını Taşıyıp Taşımadığının İncelenmesi

a. Millî Park Alanı bakımından inceleme

Alt katı kafeterya (işletme), üst katları ise konut olarak kullanılan ve yol kotu üstü 3 katlı olan yapı, 2007 yılında adres kayıt sistemine dâhil olmuş, ayrıca üniversite öğretim üyesi tarafından yapının fen ve sağlık kuralları bakımından ruhsatlandırılmasında sakınca olmadığı yönünde görüş verilmiştir.

Ancak bir yapının 6360 sayılı Kanun’un Geçici 1 inci maddesinin 14 üncü fıkrası kapsamında ruhsatlandırılmış sayılmasının şartlarına yukarıda “IV. RUHSATLANDIRILMIŞ SAYILMANIN ŞARTLARI” başlığı altında değinilmiştir.

Söz konusu başlık altında, 6360 sayılı Kanun’un Geçici 1/14 üncü maddesine göre bir yapının ruhsatlandırılmış sayılması için toplam dokuz (9) adet (ana) şart olduğu açıklanmıştır. Söz konusu şartların dokuzuncusu ise, “özellikli durumları” düzenlemektedir.

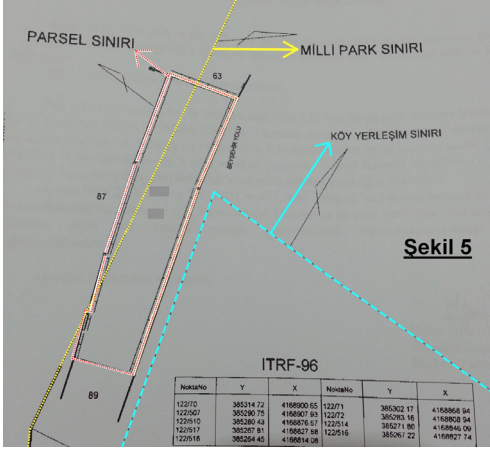
Yukarıda sayılan dokuz alt numaralı şarta göre yapı/parsel, özel mevzuat gereği ruhsata bağlanamayacak (yapı ruhsatı düzenlenemeyecek) bir alanda kalmakta ise, diğer bütün şartlar sağlansa dahi, yapının ruhsatlandırılmış sayılması hukuken mümkün değildir.

Örnek olaydaki parselin bir kısmı Millî Park sınırları dâhilinde kalmaktadır. Şekil 5’te, örnek olaydaki parsel sınırları düz beyaz hat üzerine nokta çizgili kırmızı renkte, Millî Park sınırları nokta çizgili sarı renkte, Köy Yerleşim Alanı Sınırı ise kesikli aralıklı çizgili turkuaz renkte gösterilmiştir.

Örnek olaydaki parsel ve parsel üzerindeki yapının konumu bu kapsamda incelendiğinde, hem parselin hem de parsel üzerindeki yapının bir kısmının Millî Park Alanı’nda kaldığı görülmektedir.

[40] Konya 2 nci İdare Mahkemesi’nin 10.01.2018 tarih ve E: 2016/684, K: 2018/46 sayılı kararı. {İlk derece Mahkemesi kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, Bölge İdare (İstinaf) Mahkemesi tarafından Konya 2 nci İdare Mahkemesi’nin bu kararı kaldırılarak, davanın reddine “kesin olarak” karar verilmiştir.}

6360 Sayılı Kanun Kapsamında Köyden Mahalleye Dönüßen Alanlardaki Yapıların Ruhsatlandırılmış Sayılması

İmar Kanunu'nun "Genel Esas" başlıklı 3 üncü maddesinde "*Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamaz*" hükmü yer almaktadır.

Dolayısıyla imar hukuku bakımından herhangi bir sahanın,

- i) Her ölçekteki plan esaslarına,
- ii) Bulunduğu bölgenin şartlarına
- iii) Ve Yönetmelik hükümlerine, aykırı maksatlar için kullanılması mümkün değildir.

Millî Park Alanı, 3194 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinde sayılan ve yukarıdaki paragrafta (ii) numarada yer verilen "bulunduğu bölgenin şartları" kapsamında kalmaktadır.

Dolayısıyla örnek olaydaki parselin, bulunduğu bölgenin şartı olan Millî Park kullanım kararlarına aykırı biçimde kullanılması mümkün değildir^[41].

[41] 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu'nun "Yasaklanan Faaliyetler" başlıklı 14 üncü maddesinde, "*Bu Kanun kapsamına giren yerlerde;*

- a) *Tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz,*
- b) *Yaban hayatı tahrip edilemez,*
- c) *Bu sahaların özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz,*
- d) *Tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatma yapılamaz,*

Ayrıca yapı ruhsatının, yapının tamamına yönelik düzenlenmesi gereken bir belge olması, örnek olaydaki yapının ve parselin ise bir kısmının Millî Park Alanı sınırları içinde kalması nedeniyle, yukarıda “IV. RUHSATLANDIRILIŞ SAYILMANIN ŞARTLARI” başlığı altındaki dokuz (9) alt numaralı başlıkta yer alan özel hüküm gereği, yapının 6360 sayılı Kanun’un Geçici 1/14 üncü maddesi kapsamında ruhsatlandırılmış sayılması (olay özelinde) hukuken mümkün değildir.

Zîra yukarıda yer verilen dokuz (9) numaralı alt başlıktaki şarta göre yapı/parsel, “özel mevzuat gereği” ruhsata bağlanamayacak (yapı ruhsatı düzenlenemeyecek) bir alanda kaldığından, diğer bütün şartlar sağlansa dahi, yapının ruhsatlandırılmış sayılması hukuken mümkün değildir.

b. Alana ilişkin imar plânı kararları bakımından inceleme

Yapının kâin olduğu parselin bulunduğu alanı kapsayan 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Plânı mevcuttur.

Alana ilişkin 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı Uygulama Hükümlerinin 3.1.94. maddesinde, “*kırsal yerleşmeler için belirlenmiş konut ve gelişme konut alanlarında yapı inşaat alanı 500 m²’yi geçmeyen; yerleşmenin ihtiyacına yönelik olarak konut, entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen (...) meyve depoları ile ilk ve orta öğretim tesisi, ibadet yeri, sağlık tesisi, güvenlik tesisi, atölye, tamirhane gibi “yüksekliği 2 katı geçmeyecek yapılar” için imar planı şartı aranmayacak olup; yapı nizamları, konum ve çevresel özellikler dikkate alınarak ilgili belediyesince belirleneceği, bu kullanımlar dışındaki her türlü faaliyet için uygulama imar planı yapılmasının zorunlu olduğu*” hükmüne yer verildiği görülmektedir.

6360 sayılı Kanun’a göre “ilgili mevzuat” olan İmar Kanunu’nu gereği herhangi bir sahanın,

- i) Her ölçekteki plan esaslarına,
- ii) Bulunduğu bölgenin şartlarına

e) Onaylanmış planlarda belirtilen yapı ve tesisler ve Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç duyulacak savunma sistemi için gerekli tesisler dışında kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk bulunmadıkça her ne suretle olursa olsun hiçbir yapı ve tesis kurulamaz ve işletilemez veya bu alanlarda var olan yerleşim sabahları dışında iskân yapılamaz.” hükmüne yer verilmiştir.

iii) Ve Yönetmelik hükümlerine, aykırı maksatlar için kullanılması mümkün değildir.

Alana ilişkin 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı hükümleri, 3194 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinde sayılan ve yukarıdaki paragrafta (i) numarada yer verilen "her ölçekteki plân esasları" kapsamında kalmaktadır. Dolayısıyla örnek olaydaki parselin, alana ilişkin imar plânı kararlarına aykırı biçimde kullanılması mümkün değildir.

İmar planı hükümlerine göre, "2 katı geçen her türlü faaliyet için" evvelâ (uygulama) imar plânı yapılması gerekmektedir. Ruhsatlandırma talep edilen örnek olaydaki yapı ise yol kotu üstü 3 katlıdır. Bu nedenle, diğer şartlar taşınsa dahi, parselin kâin olduğu alana ilişkin (uygulama) imar plânı yapılmadan, söz konusu alana 3 katlı yapı ruhsatı düzenlenmesi mümkün değildir.

Bu alana 3 katlı yapı ruhsatı düzenlenmesi mümkün olmadığından, yapı ruhsatı düzenlenemeyecek olan alandaki yapının (yukarıda yer verilen dokuz (9) numaralı alt başlıktaki şart gereği) ruhsatlandırılmış sayılması da hukuken mümkün değildir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kıt kaynaklardan olan toprağın ve toprağın üstünün (mekânın) kullanımının düzenlenmesi, haliyle egemen kudretin (devletin) toprağın ve toprağın üstünün (mekânın) kullanımı hakkında bir takım uyulması zorunlu kurallar koymasını gerektirmiştir^[42]. Bu düzenleme ve kural koyma ihtiyacı, “imar” kelimesi ile karşılanmıştır^[43].

Arapça ümran (düzenlilik^[44]) kelimesinden gelen imar sözcüğü^[45] kelime anlamı olarak bayındırlık, bayındır kılma, geliştirme, şenlendirme, medenîlik ve saadet anlamlarına gelmektedir^[46].

Çolak, imar kelimesinin zaman içindeki kullanımının “umur” kelimesi ile benzerlik taşıdığını ifade etmektedir^[47]. “Emir” kelimesinin, “umur” kelimesinden geldiğini ifade eden Çolak, “emir”in imar işlerini yerine getirmek üzere rol üstlenen kişi olduğunu, dolayısıyla imar kavramının “kamusal erk/güç” ile ilişkili olduğunu belirtmektedir^[48].

Teknik anlamda ise imar, belde sınırları içinde veya dışında, yapılaşmaya ve yerleşmeye konu olan yerlerin, belirli bir plân çerçevesinde bayındır hale gelmesini, dolayısıyla belirli bir bölgenin veya yerleşim alanının değil; bütün

[42] Selman Özdemir, “*İmar Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme*”, Mahallî İdareler Dergisi, Sayı 69, Eylül 2018, s.104.

[43] Özdemir, a.g.m., s.104.

[44] “*Ümran*”, <http://www.osmanlicasozluk.net/osmanlica/49412-sozluk-UMRAN-anlam.html>, erişim tarihi 20.11.2009.

[45] Mustafa Yılmaz, “*Medeniyet Tarihi Kadar Eski, Hukuk Dalı Olarak Yeni Bir Olgu: İmar*”, Elektronik – Akademi Dergisi, Mart 2004, Sayı: 25, <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=MEDEN%C4%B0YET%20TAR%C4%B0H%C4%B0%20KADAR%20ESK%C4%B0,%20HUKUK%20DALI%20OLARAK%20YEN%C4%B0%20B%C4%B0R%20OLGU:%20%C4%B0MAR&kimlik=1078317234&url=makaleler/myilmaz-1.htm>, erişim tarihi 20.11.2009.

[46] “*İmar*”, (Çevrimiçi) <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=imar&ayn=tam>, erişim tarihi 20.11.2009.

[47] Nusret İlker Çolak, Anayasa Mahkemesi Kararlarında İmar Hukukunun Temel İlkeleri, XII Levha Yayınları, İstanbul, 2011, s.5.

[48] Çolak, a.g.e., s.s.5.

yurdun düzenli bir biçimde ſehirleſmesini, düzenli bir ſekilde geliſmesini ifade etmektedir^[49].

Türkiye kentleſme tarihi, imar mevzuatına aykırı yapılaſmayı beraberinde büyütmiş; kontrolsüz ve plânsız geliſmenin plânsız yapılaſmaya fırsat verdiği dönemler üzerinden ilerlemiſtir^[50]. Bu nedenle her ne kadar imar, düzenin kurulması, geliſtirilmesi ve denetimi ve bütün yurdun düzenli ſekilde ſehirleſmesini ifade etmekte ise de; bu düzene ve kurallara aykırılıklar zaman zaman affedilmiſtir^[51]. İmar affı olarak bilinen bu kanunlarda imar mevzuatına aykırı yapılar hukukun içine “dahil” edilmiş; yasama yoluyla hukuka aykırılıklar hukuka uygun kabul edilmişlerdir^[52]. Diğer bir deyiſle, Türkiye kentleſmesi, aynı zamanda “imar afları” üzerine yükselmiş “istisnaların” da bir tarihi olmuſtur^[53].

Türkiye kentleſme tarihindeki imar aflarına iliſkin istisnalardan birisi de 6360 sayılı Kanun’la getirilmiſtir. 6360 sayılı Kanun ile birlikte büyükſehirlerde köy tüzel kiſilikleri ilga edilmiş, köyler mahalle statüsüne dönüşmüſtür. Bu dönüşüm esnasında personel ve diğer hususlar bakımından kanun koyucu geçici maddeler ile intibak (geçiş) hükümleri ihdas ettiği gibi; imar işlemleri bakımından da intibak (geçiş) hükümleri ihdas etmiſtir.

6360 sayılı Kanun’un gerekçesinde, “vilayet sınırlarında hizmet üretecek olan büyükſehir belediyesi sistemi ile, il çapında uyumlu biçimde imar uygulamalarının gerçekteſmesinin hedeflendiği”, “imar uygulamaları bakımından olumlu geliſmeler olacağı” ifade edilmiſtir^[54]. Dolayısıyla 6360 sayılı Kanun’la büyükſehir belediyesi statüsündeki vilayetlerde bir bütün olarak imar hareketlerinin ve yapılaſmanın denetim altına alınması amaçlanmış; ancak bir takım yapılar geçici maddeler kapsamında ruhsatlandırılmış sayılma

[49] “İmar Hukuku Seminer Notları”, <http://www.bahum.gov.tr/etkinlikler/seminerler/sunumlar/imarHukukuSeminer.pdf>, erişim tarihi 14.11.2009.

[50] Ilgın Özkaya Özlüer, “İmar Barışı Düzenlemesine Hukukî Bir Yaklaşım”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:9, Sayı:2, Yıl 2018, s.315.

[51] Özkaya Özlüer, a.g.m., s.315.

[52] Özkaya Özlüer, a.g.m., s.315.

[53] Özkaya Özlüer, a.g.m., s.315.

[54] 08.10.2012 tarih ve 4099 sayılı Başbakanlık (Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü) yazısı eki “Büyükſehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, <https://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0690.pdf>, e.t. 31.01.2019.

müessesesi kapsamına alınarak, bu kapsamdaki yapıların hem yaptırımlardan korunması, hem de yapı ruhsatının ve yapı kullanma izninin verdiği imkânlardan (haklardan) faydalanmaları öngörülmüştür.

6360 sayılı Kanun’la ihdas edilen “ruhsatlandırılmış sayılma” müessesesi bakımından kanun koyucunun bazı şartlar getirdiği görülmektedir. Bu şartlara yukarıda sayma yolu ile tek tek değinilmiş; konu bir örnek olay üzerinden somutlaştırılmaya çalışılmıştır.

Ruhsatlandırılmış sayılmanın şartlarına yakından bakıldığında, kanun koyucunun köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerindeki yapıların ruhsatlandırılmış sayılmasını “sıkı şartlara bağladığı” görülmektedir. Bu şartları kanun koyucu beyhudeye getirmemiştir. Kanun koyucu bu şartların sağlanmasında ve mevzuattaki bu şartlara uyulmasında pek çok yönden kamu yararı öngörmüştür.

Kanun koyucunun köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerindeki yapıların ruhsatlandırılmış sayılması bakımından sıkı şartlar getirmesinin altında yatan birden çok neden bulunmaktadır:

1) Köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerindeki yapıların ruhsatlandırılmış sayılması bakımından sıkı şartlar getirilmesinin ilk sebebinin, kırsal kesimde yapılan yapıların büyük çoğunluğunun fen kurallarına ve sanat kurallarına uyulmadan inşa edilmiş olması, bu nitelikteki yapıların hukuken korunmaması amacı olduğu söylenebilir.

2) Köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerindeki yapıların ruhsatlandırılmış sayılması bakımından sıkı şartlar getirilmesinin ikinci sebebinin, kırsal kesimde yapılan yapıların büyük çoğunluğunun Yönetmeliklerdeki bina temelinin parsel içine oturumu, temel nizamı, çekme mesafeleri, yükseklik ve alan kullanımı şartlarına uyulmadan inşa edilmiş olması, bu nitelikteki yapıların da hukuken korunmaması amacı olduğu söylenebilir.

3) Üçüncü olarak ise, kırsal kesimde yapılan yapıların büyük bir çoğunluğunun inşa edildiği parsellerin mera – yaylak – kışlak – sit alanı – millî park – orman – kıyı alanı gibi menfaati umuma ait alanlarda, Devletin hüküm ve tasarrufu altında kalan alanlarda yahut Hazine’nin mülkiyetinde kalan alanlarda bulunması nedeniyle, buralardaki yapıların da hukuken korunmaması amacının güdüldüğü söylenebilir.

6360 Sayılı Kanun Kapsamında Köyden Mahalleye Dönüşen Alanlardaki Yapıların Ruhsatlandırılmış Sayılması

Netice itibariyle, kanun koyucunun ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinin şartlarını çok sıkı tuttuğu; her yapının değil, yukarıda sayılan şartların tamamını taşıyan yapıların ruhsatlandırılmış sayılmasını öngördüğü görülmektedir.

Hâl böyle olmakla birlikte, gerek idarî uygulamalarda gerekse yargı uygulamalarında 6360 sayılı Kanun'da sayılı olan şartların tamamının dikkate alınmadığı gözlenmektedir. Hâlbuki uygulayıcıların mevzuatın bir kısmını görürken, bir kısmını görmezden gelmeleri düşünülemez. Hukuk Devletinde, hukuk normlarının bütün olarak uygulanmasının gerektiği izahtan varestedir. Bu nedenle 6360 sayılı Kanun kapsamında ruhsatlandırılmış sayılma müessesesinden faydalanabilmek için, hem idarî uygulayıcıların, hem de yargının 6360 sayılı Kanun'un Geçici 1 inci maddesinin 14 üncü fıkrasını bir bütün olarak ele alarak; sadece birkaç şartın varlığını değil, bütün şartların mevcut olup olmadığını incelemek sureti ile bir neticeye varmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Çenkeri, Elif: “*Uluslararası Düzeyde Yasa Çakışmaları*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, Özel Sayı, 2010, (Basım Yılı: 2012).

Çankaya, Hüseyin; Karasüleymanoğlu, Sultan; Uludağ, Volkan; Demircioğlu, Demir (Yayına Haz.): TMMOB Şehir Plâncıları Odası 27. Dönem Çalışma Raporu, TMMOB Şehir Plâncıları Odası Yayınları, Ankara, 2014.

Çapar, Selim; Demir, Recep: “*Türkiye’de Büyükşehir Yapılanması ve 6360 sayılı Kanun’a Uygulayıcıların Bakışı*”, Türk İdare Dergisi, Sayı 484, Haziran 2017.

Çolak, Nusret İlker: Anayasa Mahkemesi Kararlarında İmar Hukukunun Temel İlkeleri, XII Levha Yayınları, İstanbul, 2011.

Demirkaya, Yüksel; Koç, Mesut: “*6360 Sayılı Kanun İle Birlikte Mahalleye Dönüşen Köylerde Değişimin Katılım Açısından Muhtarlığa Etkisi: Menteşe ve Seydikemer İlçeleri Üzerinden Bir Değerlendirme*”, Strategic Public Management Journal, Volume 3, Issue 6, 2017.

“*İmar*”: <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=imar&ayn=tam>, (Çevrimiçi), erişim tarihi 20.11.2009.

“*İmar Hukuku Seminer Notları*”: <http://www.bahum.gov.tr/etkinlikler/seminerler/sunumlar/imarHukukuSeminer.pdf>, erişim tarihi 14.11.2009.

Karaman, Tayfun: “*Forumlar Dizisi–Bütünşehir Yasası Hakkındaki Forum Konuşması*”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Sayı 48, Mart 2013.

Ögdül, Hürriyet: “*Kırsal Mekân Politikalarında Yeni Dönem*”, Mimarlık Dergisi, Sayı 371, Mayıs–Haziran 2013, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=385&RecID=3153>, erişim tarihi 21.01.2019.

Ökmen, Mustafa; Çağatay, Uluç; Uçar, Ahmet; Arslan, Recep: “*Köylerin Mahalleye Dönüşüm Kararının Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği*”, Kamu Yönetiminde Değişimin Yönü ve Etkileri (13. Kamu Yönetimi Forumu) Kongresi Bildiriler Kitabı, Selçuk Üniv. Yay., Konya, 2016.

6360 Sayılı Kanun Kapsamında Köyden Mahalleye Dönüşen Alanlardaki Yapıların Ruhsatlandırılmış Sayılması

Özden, Pelin Pınar: “*Forumlar Dizisi–Bütünşehir Yasası Hakkındaki Forum Konuşması*”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Sayı 48, Mart 2013.

Özdemir, Selman: “*İmar Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme*”, Mahallî İdareler Dergisi, Sayı 69, Eylül 2018.

Özkaya Özlüer, Iğın: “*İmar Barışı Düzenlemesine Hukukî Bir Yaklaşım*”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:9, Sayı:2, Yıl 2018.

Tekeli, İlhan: “*50 Yılda Neler Değişti? (Türkiye İçin Bir Kentleşme Kuramı ve Kavramlarının İrdelenmesi)*”,

https://www.academia.edu/40840511/50_Y%C4%B1lda_Neler_De%C4%9Fi%C5%9Fti_T%C3%BCrkiye_%C4%B0%C3%A7in_Bir_Kentle%C5%9Fme_Kuram%C4%B1_ve_Kavramlar%C4%B1n_%C4%B0rdelenmesi_?fs=aw-1012395943, erişim tarihi 07.11.2019.

Tüdeş, Turkey; Akyol, Nihat: “*Türkiye’de İmar Plânlama Mevzuatı ve Uygulaması*”, XIV. İskân ve Şehircilik Haftası Konferansları (29-30 Mayıs 1986 Trabzon) – İmar Plânlama Mevzuatı ve Uygulaması, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İskân ve Şehircilik Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1987.

Usta, Sefa; Akman, Elvettin; Kocaoğlu, Mustafa: “6360 Sayılı Kanun’un Büyükşehir Belediye Sistemine Etkileri: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği”, TESAM Akademi Dergisi, Nisan 2018, Yerel Yönetimler Özel Sayısı.

“*Ümran*”: <http://www.osmanlicasozluk.net/osmanlica/49412-sozluk-UMRAN-anlam.html>, erişim tarihi 20.11.2009.

Yaman, Sadettin: *Açıklamalı İçtihatlı ve Uygulamalı İmar Kanunu ve İlgili Mevzuat*, Cilt 1, Mahallî İdareler Derneği Yayınları, Ankara, 2004.

Yılmaz, Mustafa: “*Medeniyet Tarihi Kadar Eski, Hukuk Dalı Olarak Yeni Bir Olgu: İmar*”, Elektronik – Akademi Dergisi, Mart 2004, Sayı: 25, <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=MEDEN%C4%B0YET%20TAR%C4%B0H%C4%B0%20KADAR%20ESK%C4%B0,%20HUKUK%20DALI%20OLARAK%20YEN%C4%B0%20B%C4%B0R%20OLGU:%20%C4%B0MAR&kimlik=1078317-234&url=makaleler/myilmaz-1.htm>, erişim tarihi 20.11.2009.

Zapata, Tan Tahsin: Medenî Hukuk, Savaş Yayınevi, Ankara, 2005.

Zevkliler, Aydın: Medenî Hukuk; Giriş ve Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku – Aile Hukuku, Savaş Yayınları, Ankara, 1995.

08.10.2012 tarih ve 4099 sayılı Başbakanlık (Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü) yazısı eki “Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, <https://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0690.pdf>, erişim tarihi 31.01.2019.

Danıştay 14 üncü Dairesi’nin 09.05.2017 tarih ve E: 2015/11023, K: 2017/3128 sayılı kararı.

Danıştay 14 üncü Dairesi’nin 27.04.2016 tarih ve E: 2014/3557, K: 2016/3409 sayılı kararı.

Danıştay 14 üncü Dairesi’nin 16.09.2015 tarih ve E: 2015/1070, K: 2015/6547 sayılı kararı.

Konya Bölge İdare Mahkemesi 2’nci İdarî Dava Dairesi’nin 30.05.2019 tarih ve E: 2018/2048, K: 2019/1166 sayılı kararı.

Konya Bölge İdare Mahkemesi 2’nci İdarî Dava Dairesi’nin 26.09.2019 tarih ve E: 2019/349, K: 2019/1585 sayılı kararı.

İstanbul 3 üncü İdare Mahkemesi’nin 30.06.2015 tarih ve E: 2014/678, K: 2015/1396 sayılı kararı.

İzmir 4 üncü İdare Mahkemesi’nin 03.01.2014 tarih ve E: 2013/162, K: 2014/6 sayılı kararı.

Konya 2 nci İdare Mahkemesi’nin 10.01.2018 tarih ve E: 2016/684, K: 2018/46 sayılı kararı.

www.mevzuat.gov.tr

www.resmigazete.gov.tr

UYAP Bilişim Sistemi

